

Satirtecknaren EWK:

Mina bilder ska vara konstverk!

Genom att sätta stålstiftet på ett sugrör kan Ewert Karlsson (EWK) fånga världens stora i tusch på papper. Aftonbladets och Lands satirtecknare har fått flera internationella utmärkelser.

– Helst ska man höra om personen är hes, eller vilken dialekt han talar!

EWK är människovän.

– Det hindrar inte att jag gör elaka karikatyrer! Men en glad lite humoristisk ton måste finnas i elakheten. Hjärtat ska vara med i satiren, säger Ewert Karlsson. Finns bara finess är allt tillåtet!

I arbetsrummet där han sitter trängs egna teckningar med utmärkelser och teckningar från kollegor världen över. Internationell ryktbarhet har han vunnit. Hans teckningar har publicerats i tidningar utomlands: The Observer, Duche Sighting, Herald Tribune, Washington Post. Och prytt förstasidor på New York Times!

– Det tar år att få grepp om hur man berättar i teckningar. Och jag gör det inte lättare när jag har bilder utan text. Förmånen är att de blir internationellt gångbara.

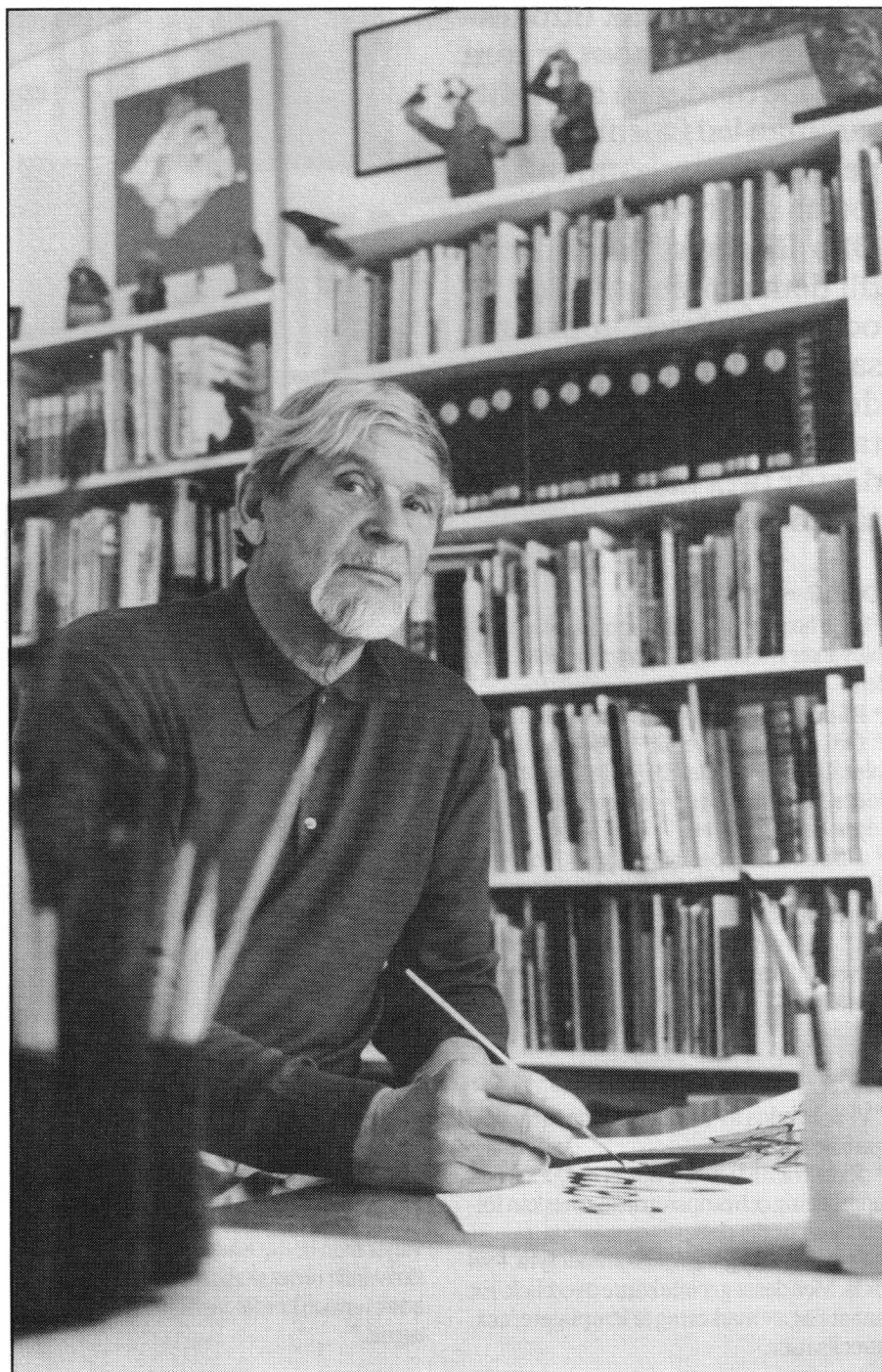
Det började när hans satir publicerades i Stockholms-Tidningen, som fanns på utländska redaktioner.

Sexårig folkskola

EWK rapporterade i bilder från valkampanjen i USA 1968 då Nixon blev president. Han imponeras inte av amerikanarnas karikatyrtecknande.

– Mina kollegor i USA är ofta hårda och vulgära. Den östeuropeiska satiren imponerar mer på mig. För att existera har den blivit sofistikerad. Ironisk utan att slå för mycket.

När han kom hem från USA låg ett brev från New York Times och väntade. Han började samarbeta med dem hemifrån

□ Från förstapris i plöjningstävlan tecknade sig Ewert Karlsson (EWK) till att bli "världsmästare" i satirteckning. Fast han avböjde kontrakt med Los Angeles Times! Här sitter han vid sitt arbetsbord i Huddingevillan. Foto: Anna-Maria Ahlén

Sverige. Senare meddelade Los Angeles Times brevlades, att de ville skriva kontrakt. Han svarade aldrig.

"Du är inte klok. Det är ju ett av det finaste jobb man kan få" berättar EWK att en kollega i USA sagt.

– Jag hade fått lov att flytta till Amerika, men jag har bara sexårig folkskola och inga språkkunskaper. Det skulle ha blivit en alltför stor omställning och jag knallade mot de femtio. Och ändå har jag fått alla de stora priserna!

EWK har fått två förstapriser vid festivalen i Montreal och ett grand prix 1968 för hans teckning av Mao. Detta pris ses som det finaste i teckningspris i världen. Dessutom har han valts till Cartoonist of the Year i USA.

Besatt av teckning

På torpet Rävbrink i Östergötland växte EWK upp till mannen som bestämt sig för att erövra världen. Han tävlade i cykel och skidor, skaffade banjo och spelade i ett danskapell. Utbildade sig till lantbruksbefäl och jobbade. Kvällar, nätter och helger ägnades åt tecknandet. Skickade dem till tidningar, mycket kom tillbaka, mycket publicerades. Teckningsutbildning saknar han, förutom en aldrig avslutad korrespondenskurs. Han är känd för att ha en säregen blick för det som karaktäriserar en person.

– Det är bättre att vara oskolad och ha gån att analysera människor.

Som trettiotreåring lämnade EWK 1951 jordbrukandet i Östergötland och flyttade till Stockholm med fru och barn. Han hade fått en halvtidstjänst som tecknare hos Bondeförbundet och RLF-Tidningen. Det var synd att starka karl'n skulle arbeta som tecknare, sa de på gården – kunde det inte varit någon mer klen!

– Jag var besatt av teckning. Kände att jag hade inneboende krafter som karikatyrtecknare. Det är medfött att analysera människor och ansikten. Detta synsätt att se på människor behövs om man ska bli en bra karikatyrtecknare.

– Jag fick min chans av bönderna och bondeförbundet, den vårdade jag. Får man en chans ska den vårdas!

Hur blir man en duktig satirtecknare?

– Man måste vara fanatisk! Jag har jobbat dag och natt. Att jag skulle bli av världsklass, något annat hade jag aldrig räknat med – annars hade jag inte börjat!

Fula gubbar

Redan från början hade EWK bilden klar i huvudet, men den blev inte alltid som han ville på papperet. Det var ett letande och titande på foton och teckningar för att få den slutgiltiga bilden. I dag ser han teckningen för sin inre syn och det blir som han tänkt.

– Fula gubbar ska ändå vara grafiskt vackra! Satirtecknandet är den svåraste och finaste konstart vi har. Det är lätt att kolla om en karikatyr är bra. Bara att jämföra med verkligheten. Jag vill att mina bilder ska vara konstverk, ibland snuddar de vid det.

Målet är grafiskt enkla, tydliga teckningar med en god idé. Många av hans ideer kommer omedvetet.

– Jag blir inte klok på var "sändningarna" kommer ifrån, jag blir överöst med dem. Hela tiden har jag idéer på lager. Det finns mycket bränsle.

– Det blir lättare med åren. Jag har ett annat grepp om det nu. Har bara att ta emot och rita. Det svåra är att låta bli!

Peka på problem

Läsare av Aftonbladet, Land, Z och Veckans Affärer möter hans bilder och budskap.

– Jag vill få människor att tänka efter. Jag kan peka på problemen. Kanske har jag kunnat påverka dem som vuxit upp med mina teckningar sedan modersmjölken, höll jag på att säga. Jag visar på en human syn på tillvaron.

Han är en finurlig politisk kommentator. Även om han föddes in i centerpartiet har han inga svårigheter att kritisera det.

– Jag gör propaganda för en sak, inte för något parti. Jämlighet människor emellan är viktig. Jag menar att människor ska ha möjlighet att leva under drägliga förhållanden efter de premisser, som finns i det land eller område där de är födda.

– Jag är inte med i skället på politiker. Men visst finns det sådant som inte är bra. Politikerna väljs demokratiskt och är vi missnöjda får vi lugna oss till nästa val. Jag tycker att vi har de politiker vi förtjänat! Här hemma är det oftast ankdamsformat jämfört med det stora eländet ute i världen.

Vilken är den stora glädjen med satirteckning?

– När kompositionen är bra och karikatyren tillräckligt intelligent. En satir som många människor förstår. Då känns det bra. Som när man får en stor lax på en sju, åtta kilo på spöt!

Anna-Maria Ahlén

